

አብ እዋን ቃልሲ ቋንቋ ዓረብ ከምገለ እንተጽናዕኩዎ ክቀናጡብ እንከለኹ ካብቶም ተዛረብታ ብጸትና እዘን ክልተ ጥቕስ ታት ኣዘውቴረ እሰምዐን ነበርኩ። አብ ሰማኒያታት ፖርት ሱዳን አብ ዝኸድኩሉ እዋን ሓንቲ መዓልቲ ዓብደልኲር ዝተባ ህለ ሓደ ካብ ሓፋሽ ውድባትና ከተማ ከርአኒ ንወጻልኩም። አብቲ ምድረ-ሙቕት አብ ዕራብ ጸሓይ ጣዕሙ-ሂወት ሙቁ ር ብምኻኑ እናተፈሳህና ንዛወረሉ አብዝነበርና ሰዓት ሓያለ ሰባት ንሓደ ብሓደጋ መኪና ዝመተ ሱብ ከቢቦም ጸንሑና። ገለ ካብቶም እኩባት ደጋጊሞም “ አልመርሖም ቃልጣን” ክብሉ ሰሚዖ ስለዝዘከርኩዎ መሰነይታይ ንወየን ክልቲኤን ደ ሪቡ ክትርጉሙለይ ሓተትኩዎ። ወዲያት ክልቲኤ ቋንቋታት ስለዝመልኩ አብ ሓደ ጋህዋ ኣእትዩ ከምዚ ክብል ገለጸለይ፡-

“አልመርሖም ቃልጣን” ማለት “ምወትዮ ጉጉይ” ማለት ከምዝኾነት፣ “አልጆዲድ ማሕበሩ” ማለትውን “ሓድሽ ተፈታ ዊ” ከምዝትርጎማ ፈለጥኩ። አጠቓቕማ ብዝምልከት ድማ ክልቲኤን ተዓጻጻፍትን ተመጠጥትን ብምኻንን ብፍላይ አብ

ግሩህ ህዝብን ተጠቃምነት ሕጊ ዝፈኸሰሉ ቦታን እቲ ዝነፍዐ ከም ዝጣጣም ክጥቀመለን ከምዝኸእል ተረዳእኩ። ንኣብነ ት ሓድሽ ብባህሪኡ ተፈታዊ ስለዝኾነ ጽባሕ ዝኾኖ ከይተፈልጠ ከምዝኸውን ተገሚቱ ጥራይዮ ዝውደስ። እንተኾነ ሓ ድሽ ብዘይ ባህሪታዊ ጡረት ወለድን ሓላፍነት ከባብን ንጽባባሕ ከምዘይበቅዕ ምርድኡ ኣገዳሲዮ። ብተወሳኺ እታ “አል መርሖም ቃልጣን” ትብልውን ብሰዓቡ-ጉተቶ ነገር ካብ ምብልሖን ተዓብንሲ ከምቲ ጓሶት ትግረ ጥሪቶም ንዝመንጠሎ ም ዝብኢ ክንዲ ምስዓቡ “ነስኣይ፡ ማሉታ” ኢሎም ዘዋድቑዎ፡ ካብ ሓላፍነት ንምርሓቕ “ዝመተ መይቱዩ” ካብ ዝብል ን ብሂወቱ ዘሎ ፈጻሚ ሞት ናይ ምክልኻል ተኸእሎ ከምዘለዎ ተረዳእኩ። ከምኡ ዘሕሰበኒ ድማ ናይ ምወት

ትማሊ ምሽት ነበረት ነታ “እንኳዕ ካብ ዘመነ ነቢዩ ናብ ዘመነ ኣቢዩ ኣሰጋገረና” ክብል ዝሓንጠጥኩዎ ጽሕፍቲ ደጊመ ዘ ንበብኩዎ። ጥረ-ነገር ብምብዝሑ ናብ ኩሉ መኣዝን ንምብጻሕ ስለዘይተኸእለ ዝበዛሕኩም ኣይረከቡን እንተረከቡን ምዃን ኣይተገደስኩሙን ትኹን። እንተ ብወገነይ ከምኩሉ ግዲስ ብቲ እዋን እንታይ ማለታይ ከምዝነበረ ከረጋግጽ ከም ዝደለኹ ብዝመስል ደጋጊመ ኣስተማቕርኩዎ። “እንኳዕ ካብ ዘመነ ዮሃንስ ናብ ዘመነ-ሉቃስ ኣብጸሓና!” ምስዝብል ዓመ ታዊት ናይ ዘመን መቐየሪ ጥቕሲ ከኣ ተመሳሰለትለይ። ኣሻቢይውን “እንኳዕ ካብ ዘመነ ምጉዳል ናብ ዘመነ ምድማር ተሰ ጋገርና!” ክብል ንነብሰይ ተዋዘኹዎ። አብ ፌስቡክ ንምንታይ ኩላፍ ናይዛ ኣርእስቲ ጥራይ ከምዝሰቐልኩ ግን እንድዲኹ!

ነገር እምነት ካብተላዕለ ወያ ብድምቀት ኣበዓዕላ ሓድሽ ዓመታ ዝተፈልጠት ሃገረ ኢቲዮጲያ ኣቀድም ኣቢላ ምስ “እንደ መር” ዝፍልስፍንኡ ሓዲሽ መራሒኣ ደሚራ ከምዘብዓለቶ ክዝክር ግዜ ኣይወሰደለይን። አብ ኢቲዮጲያ ሃይማኖት ክቡር ምኻኑ ከምዝጸወ መጠን፡ እቲ ብዳሜራን ጎስዒ ጥረሲጋን ዝደመቐ መስከረሙ-ደማሪ ዝላን ጓይላንውን ገና ካብ ኣዲንት ና ኣይተኸወለን። እሞ ድማ ምስናይ ዋሕዚ ዘለላ መደረ ዶ/ር ኣቢዩ ደራሪብ ከስተውዕለሉ እንከለኹ ኢቲዮጲያ አብ ሓ ድሽ ዓመታ ንዕዑ ምርካባ ከምቲ ገሊኡ ህዝባ ዝጸምኖ ካብ ሃይማኖታዎ ቆፎ ሰባውነት ዝብርበር ሰማያዊ ጸጋ ተኸልኹ ሉ ዝመጸ ልኡኽ ፈጣሪ ኮይኑ ክራኣዮ ሓቕ ምኻኑ ክድግፎ ተደናናዕኩ። እንተኾነስ ኣቢዩ ጉዕዞ ፖለቲካኽ ይሰለጠዶ?

ደቂሰብ ንሃይማኖት ከም ምስ ፈጣሪ ዘራኽብ ግላዊ ስነምግባርን ምስ መንግስተ-ምድሪ ዘይደባለቕ ናጻን ምኻኑ እናተዛ ረቡሉ ብፍላይ ኣብዚ እዋንዚ እታ ከም መራሒት ሓድሽ ዓለማዊ ስርዓት ትጽብጽብ ኣመሪካ ፋዕራኡ ከምዘይብላ መሲ ላ ክልቲኡ ብምቁሙጣዕ ተሳልጦ ዕንወት ዓለም ትዳሃኸሉ ስለዘላ ክንዛረቡ ንድረኽ ኣለና። ንሳ እንተድልዩዎ ብመገዲ ሃይማኖት በላዕቲ ሳዕድ ደቂ ሰብ ተፍሪያ። እንተድልዩዎውን ምስ ኣምላኽ ብምርኻብ ሓድሽ መልእኽቲ ተተኸልኹሎ ም ዝተመልሱ ሰባት ትቕርበልና። ፊን ክብላውን በዚ ሰይጣናዊ ሓድሽ ሃይማኖት ክሳውዲ ምስዝገልጸሎ ሕሉፋት ከተ ናቕታ ምንም ኣይትጽገምን። እሞ ፖለቲካ ኣብ ውሽጢ ሃይማኖት ተደርጊሙ አብ ክንዲ ከምተልእኹ ፈጣሪ ናብ ሰላም ዝቐንዕ፡ ዕዮ ፈጣሪ እናቀንጠቡ ከም ልኡኽ ፈጣሪ ብዝቐርቡ ካድረታት ብዝስዕብ ዕንወት ምሒር መሪርና ኣሎ።

መራሕቲ ሃይማኖት ኮይኖም ንሰላምን ምርግጋእን ካብዝወፈሩ ቡዙሓት ከም ኣብነት ጥራይ ንምጥቃስ እቲ ብ1964 ናይ ኖቨል ተሸላሚ ዝነበረ ዶ/ር ቐሺ ማርቲን ሉተር ኪንግ ጸግዒ ውጹዕ ህዝቡ ኮይኑ እናተቐለሰ ብ1968 ብተጸብኦ ደቂ-ሰባ ት መስጣ ህዝቡ ተበጀወ። እቲ ክሳብ ሎሚ ብሂወቱ ዘሎ ቐሺ ደዝሞንቱቱን ካልኣትንውን ክንጠቅስ ንክእል። አብ ማእ ክል ሃገርና ብደጋፍነትን ተቐዋምነትን ገዛእቲ ዝነበረን ዘሎን ገድሊውን ኣይወሓደናን። እዚ ሎሚ ምሒር ተፈትዩ ዘሎ ማሕበሩ ዶ/ርን ጠቕላሊ ሚ/ርን ኣቢዩክ ምስኣየናት ነእትዎ?” ኢዮቲ ናይ ሎሚ ቀንዲ ኣርእስትና።

ቅድሚያ መፈጸምታዬ አብ አመጸጸኣኡ እንተርኣና ካብቶም ቀዳሞት አብ ሃይማኖት ዝተመርኮሱ መራሕቲ ዝፈልዮ ነገር ኣይተራእየን። ርግጽ ካብሰማይ ከምተላእከ ተመሲሉ ልቢ ኣማኒ ክሰርቕ ምእንቲ ምስዚ ዘመን ክሰማማዕ ዝተጠበ ቡዙሕ ናይ ጠንቋሎ ምርኪታት ቀሪቡ ኢዩ። ሃይማኖት አብ ምጉስጓስ ልዑልን ሰሉጥን ኣስተዋጽኦ ከምዘለዎ ፍሉጥ ኮይኑ፡ ክሳብ ብታ ነብሳ ብምስሊ ማሪያም ብህይታ ዝቐረጸት “ነቢዮት” ዝብሉዎ ጓልሰብ ኣንበርኪኻ ክትጥንቁለሉ እንከላ ዘርኢ ድራማ ተፈንዩ ነበረ። ብዙሕ-ብዙሕ! እኛም ድማ ከምቲ ናይ ሃይለማሪያም ንወዮ ሓድሽ ዶ/ርን መራሕ ሃገርንንዮዚ ኩሉ!

ንነገሩ ኢቲዮጲያዊያን ብቶም አብ ዝጸንሑ ጸኒሖም “ጌታ ከምተቐበሉ” ንምምሳል “ኣምላኽ ምስጋና ይግባወ።” ብዘብዝሑ መምሰልቲ ተጎብኦ ከምዘላ ትፈልጡ ዲኹም? ብገሊኦም ኣመንቲ እዚ ተርኢዮዚ ከም ምልክታ ምጻታት ናይታ ሃገር ዝትንትኑዎ ኣኣይወሓዱን። ትሕትና ኣሪዮስ! ይብሉኹም ቤተ-ክርስቲያናዊም ብእልፊ ርኽባት ምስትጉባእ።

ዓላማ ኣቢዪ እንታይ ምዃኑ ክንመራመር ግዜና ክንዲ ነጥፍእ ተቐባልነቱም ኢቲዮጲያ ‘ምህርቲ’ እንከላ ካብቲ ሱር ዝሰደደ መስፍንነት ምልቓቕ ስለዝሰኣነት ናይ ዶ/ር ኣቢዪ ካብቶም ስሞምን ዘርኣምን ብዓቢኡ ካብ ፈጣሪ ዝተጎንዖዎ ሓይልን ከምዝነበሮም ዝንገረሎም ንጉሰ-ነገስት ሃይለስላሴ ስለዘይፍለ፡ እቲ ብሃይማኖታዊ ፖለቲካ ተጎሃሂሩ አብ ህዝቢ ዝሰርጽ ስሉጥ ጎስጓጎቶም ካብ ጥንቱ ብከምዚ ዝሰዕብ ተሓሚዱ ክቐርብ ከምዝካኣል ንምንጽጻር ለኪመዮ ክሓልፍ ኢዩ።

እቲ ብዘመናዊ እምነቱ ካብ ንእስነቱ ከምዝነግሰ ዝተነግሮ ዶ/ር ኣቢዪ ብመንጽርቶም ኪኖ ትንቢት ተነበይቲ ስሞም አብ መጽሓፍ ቅዱስ ከምተደርገመ ዝተወርየሎም ንጉሰ-ነገስቲ፡ እቶም ብትውልዲውን ወዲ ሞኦ ዘኣንበሳ ዘእምነገደ ወዲ ይሁዳ፡ እቶም አብ ርእሲቲ ሕጹብ ከም ጲላሞስነቶም፡ ባሕሪ ዘይብላ ኢቲዮጲያ ከይሪኡ ምእንቲ አብ ማይድጋም ዝመልአ ገበራ ተኣሊኹም ፈጣሪኦም ክጽልዩ ዝሓድሩ ዝነበሩ ንጉሰ-ነገስቲ፡ እቶምውን አብ ብሽፍቱ ጽንብር ዝሸፋሸፍቱ ደም ገንሸል ዮንቅዑ ከምዝነበሩ ዝንገረሎም ፍጹም ሃይማኖተኛ ክርኣ እንከሎ ንሱ ኣብእም ክበጽሕ ብዙሕ ተሪፍዎ ክንሱ ግና ስ ነገር ‘መርሖምነት’ ንጉስ ድሃዮም ክትሃጥም እንከላ ወዩሓድሽ ብጆዲድነቱ ስሙ ኪኖቶም ሰማያዊ ሰማይ ዓሪጋላ።

ፖለቲካዊ በሰላታት ብሃይማኖታዊ ፍወሳ ክሕወ ዝቃለስ ዘሎ ሓድሽ መራሕ ኢቲዮጲያ አብ ስልጣን ዘምጽኡዎ ሰብ-ስልጣን ኢህወደግ ረፋቲቱ ድምጽማጸም ከህጥሞም እንከሎኹ ብሓይሊ ናይታ ጳዕዳ ባንዴራኡን ኣጸልጚተ ዘብጽሖ ጸሎቱን ዲዩ? እምበርከ ብምስጢር ምድማር የፍርሶም ዲዩ ዘሎ ወይስ ከምቲ ዝመስሎ ዓባይ ሃገር ይዕቅብ? ብቀንዱ ወዮሽርሒ ምድማርሲ ናብ ትግባረ ዓንቀጽ 39 ዶኹን የምርሕ ወይስ ናብ ዕቃብ ታላቕ ኢቲዮጲያ?

ብናይ ምድማር ፍልስፍና ጎጸጉጸ ንኩሉ ፖለቲካኛታ ሃገር ዓዲሙ ክንዲ ባሕሪ ጣና ንዝዕብዩቱ መከራኣም ሓንቢሶም ክወጹዎኑ እንተመኸረ ገሊኦም ብዝጸንኣ ኣረጋጋይን መራኽቦምን ጃላብኦምን ክሳለዩ ከለዉ ገለውን ሓደስቲ ሰንጠቕቲ የሰርሑ ምህላዎም ይውረ። እንተቶም ጃላ ሓንበስቲኦም እንተተማሊእሞም ክጉርቡ፡ ብዝተረፈ ተለኻሺሞም ክጥሕሉ ምዃኖታ ናይ ጽባሕ ዕድሎም ፖለቲካኛታቶም ይጣርዑሉ ኣለዉ።

ተቐባልነት ኣልማሕቡብ ብመንጽር ፖለቲካዊ ረብሓ ሃገርና ክንሪኦ አብ ሞቕሎኡ እንከሎ ከምዘየጸግበና ስለዝተረዳኣና ምበር ኣብእም ኣምጺእዎ ዘሎ መዝገ ኣስጊእና ወይ ብኡ ስለዝተተሰፈና ኣይኮነን። ንበል ኣብ መደረ ጽባሕ ስልጣኑ ኣብ ዝደኸመት ሃገር ዘሎ መራሕ ኮነ ጀናራል ከምደረጃኡ ከምዘይኹብር ዝማዓደ በዓል ሓድሽ መተርኣስ ምስቲ ብደብ ኣሳቢቡ ከብርሰና ከምዘይጸንሐ ተገምጢሉ ነገርዶብ ጎሲዩ ሃገሩ ዘዋረደ ፕረሲደንት ክመሓዞ ክርኣ ኣልጆዲድ ቃሉ ብምዕጻፍ ምስ ዕሱብ ካብተሓቓቓፊ መማኸርቲ ዕሱብ ንርእሱ ዕሱብ ምዃኑ ከምጸሓይ ቀትሪ ደሚቕፊና ኣሎ። ብኣውራኡ ፖለቲካዊ ዓወት ካብ ፖለቲካዊ ግራት ባቕኡ ዝሕፈሰ ምህርቲምበር ብጸሎት ጥራይ ዝርከብ እቶት ከምዘይኮነስ ፍሉጥዩ።

ኣቢዪ ሰይጣን እናሓቓፊ መስቀል ምድማር ኣምራሕ ከምዘባርሮ “ዶብ ግመ ጥራይዩ። ኣብ ዘድሊዩና ጉዳይምበር ዶብ ከየሰማምዓና ስለዝኸእል ብዘዕባኡ ኣይተዘራረብናን” ክብልዩ ተሰምዑ። ‘ቲ ዝገደደ ነቲ ብክቡር ደምን መስቀላትን ተዓቲሩ በዕጽምቲ ህዝብና ዝተሓጽረ ደረትና ክንደይ ከምተኸፍሎ ከይዓጠጦ ዶብ ኣርቲፊሻል ምዃኑ ክገልጽ ምድፋሩዩ።

“ንነገሩ ዶብ ከም ግመ፣ ከም ኣርቲፊሻል ምግላጹስ እንታይ ማለቱኹን ይኸውን?” ኢልና ኣይንወጠር። ከመይሲ ኣብ ዓለም ዘሎ ሃገራዊ ዶባት ሰብ ከምዝሰርሐ ስለንፈልጥ። ኣባና ክበጽሕ በተረጓጎማ ጆዲድነቱ እንታይ ብዝብልኮን ተርጉምዎ ኮይኑ? ምስ ‘ወዲሃገሩ’ መራሕ ስለዝተማሓዘወስ ኩልና ሓደ ህዝቢ ኢና? ሓደ ህዝቢ ስለዝኸናስ ደቂ ሓንቲ ሃገር ኢና? ክልቲኡን ሃገራት ዳግም ሓቢረንዮን ዲዩዝበለ? ሓዚላን ዘላን ተሓዚላ ዘላን ኩላንሓደ” ከምዘባሃል ኮይኑ ነገር ኣቢዩ!

እምበርከ ሕቡእ ፖለቲካ ዝባሃል ከምዘይብሉ ከምዘይገለጸ ከመይሲሉ ሕቡእ ውዕላት ይገብር፣ ይፈራረምን ይዕብዕቦን ከምዘሎ ርኢኹም ዝዓጅቡኩም ኣይትሳኣኑን። እንተኹን መጽሓፍ ቅዱስ ሒዞም ካብ ዝመጹ ገሊኦም ሚሲዮናዊያን እንታይ ከምዝገበሩ ዝፈልጥ ዘበለ ሎሚ ጸውዒት ሰላም ኣቢይ ካብቲ ኣርዮሳዊ ትሕትና ናይኒ የማነ ፍሻለ ከምዘይፍለ ዝጋሃደሉ እዋን ኣይክነውሕንኳ እንተኹን ጋና ካልእ “ኣልጆዲድ ማሕቡብ” ዘብለኩም ነገራት ስለዘሎ ካብሕጃ ምሒር ኣይንተዓጀቡሉ። ከመይሲ ንሱ ንሓዋሩውን ኣብ ልዕሊቲ ጉዳይ ዶብ ዝኣክል ዝዶጎሎ እሳት ብጥራይ እግሩ እናተሰራሰረ ከምባዓል ድሓን ናይ ሰላም መዝሙር እንተቃልሐ ኣብ ሰብ ከይበጽሐ ከምዘልብለብ ትንቢተኛ ምዃን ኣይሓትትን። ምኽንያቱ ብሃይማኖታዊ መባኹዕቲ ዝተነፍሐ ፖለቲካዊ መስሕባቱ ብሰይጣናዊ መሰንቀር ከምዝነፍሰ ንመን ይስወር?

ነገር አልጀዲድ ማሕበብ ምክርቤትም ቃልጣን ምስታ “ዝተሸመ ተኸተሎ፡ ዝተሳዕረ ተሰበሎ” ትብል ምስላ ሃገርና ትዛመድ ኮይና ተሰሚዓትኒ አላ። ምኽንያቱ ሓድሽ ተፈታዊ ብምዃኑ ጥራይ ዘይኮነ ክሳብ ዘለዎ ምኽታሉኽ እንታይ ከይብል! እንተወዲኡ ድማ ሓድሽ ንምዕዳም ንዝወድኦ ምስባሉ'ውን አየሕጥን ጥራይ መገዲ ምስባል ምጽባቕ ምበለጸ።

ምኡዛት ጥቕስታት ጠ/ሚር ዶ/ር አቢይ እምባኣር ንራብሓና ስለዘየውሕሳ ብእዋኑ ከእደበሉ ነዘኸኸሮ አለና። እንተድኣ አፕሪተር ኢሳይያስ ከኸውን መሪጹ ግና ታሪኽ ዒሊ ዓብዱ ትጽብዮ ከምዘላ ክፈልጥ አለዎ። ከምኡ'ውን ከምታ ንጃንሆይ ወኸሪያ ዝበልዐቶም፡ ንአቢይ ድማ ድሙ ከተሕልቑ ከምዝካኣላ ክንነግሮ ንፈቱ። እንተተአዚዙ ድማ ክልካሊ ከምዘይብሉ ልዕሌና ንሱ ስለዝፈልጦ ክሳብ ዝኾኖ ዝኸውን ምጽናሕ ጥራይ ኣይትሕመቑ።

ክሳብ ትራሓም ድሓን ቀኒ አልጀዲድ ጠ/ሊ ሚ/ር አቢይ!

ወዲ ጥሮታ፡